

Středoevropská kuchyně jako zrcadlo kontaktů interkulturních

Datum konání: 15. 4. 2019

Místo konání: učebna G13, Gorkého 57/7, Veveří, Brno

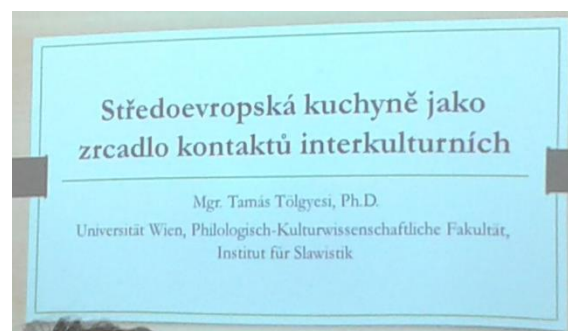
Název přednášky: Středoevropská kuchyně jako zrcadlo kontaktů interkulturních

Přednášející: Mgr. et Mgr. Tamás Tölgyesi, Ph.D.

Počet účastníků: 20+

Zpracovali: Eliška Svobodová

V pondělí patnáctého dubna se mnozí studenti i vyučující Masarykovy univerzity zúčastnili přednášky týkající se kontaktní lingvistiky a gastronomie. Mgr. et Mgr. Tamás Tölgyesi, Ph.D. představil možná až překvapivé množství slov, která jsou navzájem propojená skrz německou i rakouskou němčinu, češtinu, slovenštinu a maďarštinu, která se týkala stolování a jídla.

Přednášející (nar. 25. prosince 1979 v Budapešti) se zabývá především kontaktnou lingvistikou, bohemistikou a lexikologií. Studoval bohemistiku a germanistiku na Filozofické fakultě Katolické univerzity Petra Pázmánye v Maďarsku, a jeho diplomová práce *Das Kasussystem im Deutschen und Tschechischen* byla vydána jako samostatná publikace. Získal také druhé místo v celostátní vědecké soutěži maďarských doktorandů Pro Patria et Scientia za svůj článek o německé vojenské terminologii v českém, slovenském a maďarském jazyce. Dnes působí v Ústavu slavistiky Vídeňské univerzity, kde vyučuje předměty úvod do slavistiky, lexikologie dnešní češtiny a slovenštiny.

Na úvod doktor Tölgyesi přednesl myšlenku, že zatímco většina lidí považuje za důležitou svou národní identitu, on se cítí být spíš Středoevropanem, je stejně doma ve Vídni, v Brně, nebo v Budapešti. Následně představil svou přednášku a upozornil na oblasti, v nichž se středoevropské jazyky nejvíce střetávají: řemesla, vojsko, náboženství a kuchařství, které bylo hlavním předmětem dne.

Obsah rozdělil do kategorií pečivo a moučníky, maso, ovoce a zelenina, nápoje, a nakonec místnosti a jejich vybavení. Každá kategorie obsahovala množství příkladů, které se ve všech jazycích vyskytovaly s různou frekvencí používání, např. „štrúdl“,

který se v němčině používá pro různé varianty zavinitého moučníku, se v češtině používá téměř výhradně pro jablečný (u jiných příchutí je obvykle použito slovo „závin“), a maďarštině toto slovo (v podobě „strudli“) z běžného používání zcela vymizelo.

Maďarská podoba „strudli“ a později také slovo „rybizli“ (čes. „rybíz“) ukazuje zajímavý jev, který se v maďarštině vyskytuje poměrně často u přejatých slov, a to sufix „-li“. Podle přednášejícího se náhodně objevují i v obecném jazyce (např. řetězec Lidl může být v běžné mluvě nazván „Lidli“), ale ne ve slovech původně maďarských.

Zajímavá debata také nastala kolem slova „limonáda“, které má množství lokálních omezení významu – zatímco původně šlo vždy o nápoj s citronem (italské slovo „limonata“ odvozené od slova „limone“, tedy citron), na většině území Čech tak bude označen jakýkoli ochucený nápoj s bublinkami (který by na Moravě byl nazván spíše sodovkou).

Jako asi většina přítomných očekávala, díky těsně propletené historii německých a českých zemí, velké množství představených slov se k nám dostalo z němčiny, i když našli se i zástupci slov přejatých z maďarštiny („paprika“, „guláš“, „palačinka“) nebo vycházejících z češtiny do ostatních středoevropských jazyků („brambory“, „koláč“, „škubánky“).

Živá diskuze na závěr potvrdila, že přednáška doktora Tölgyesiho zaujala a jak studenti, tak přítomní odborníci byli poučeni o síle středoevropské nadnárodní kultury.